

використанням власних фінансових ресурсів [2, с. 71].

Потрібно відзначити, що потенціал для фінансових інновацій на вітчизняному банківському ринку досить великий, але інноваційних фінансових продуктів в Україні поки ще недостатньо. Необхідно змінювати форми і методи обслуговування, розширювати сервісні можливості, надавати комплексний банківський сервіс. Іншими словами, інноваційні банківські продукти і послуги повинні мати більш високі споживчі якості порівняно з наявними аналогами, бути в більшій мірі привабливими для клієнтів банку та задовольняти потенційний попит нових споживачів. Менш успішним в цьому напрямку банкам варто поквапитися за більш активними конкурентами, так як економія на розвитку може в підсумку обійтися банку дуже дорого: клієнти люблять успішних.

Підводячи підсумки, необхідно відзначити, що підтримка фінансових інновацій повинна відповідати відтворювальній логіці, інакше буде важко домогтися підвищення доступності та ефективності фінансових інновацій, особливо якщо трансформаційні та трансакційні витрати їх виробництва великі. В результаті відбудеться зниження собівартості банківських послуг, що дозволить розширити кількість потенційних операцій на ринку банківських послуг. Пропоновані напрямки розвитку фінансових інновацій дозволять сформувати адекватний механізм реалізації інноваційних процесів у банківській сфері.

Список літератури

1. Банківський менеджмент: питання теорії та практики: монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак, О.М. Пожар та ін. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. – 152 с.
2. Зверев О.А. Инновационные технологии в розничном банковском бизнесе: монография / О.А. Зверев, А.В. Нестеренко. – М.: Палеотеп, 2015. – 164 с.
3. Копилук О.І. Управління ресурсним потенціалом банків в умовах фінансової нестабільності: монографія / О.І. Копилук, О.М. Музичка. – Львів: Видавництво “Ліга-прес”, 2010. – 236 с.
4. Смовженко Т.С. Инновационные стратегии зарубежных банков / Т.С. Смовженко, С. Б. Егорычева // Деньги и кредит. – 2016. – № 8. – С. 51-56.
5. Управління ризиками банків : монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А.О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С.М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т.А. Васильєвої. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – 283 с.

УДК 338.43

Ільїн В.Ю., д.е.н., доцент

*Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
(м. Київ, Україна)*

ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах поширення процесів глобалізації становище країни у світовому господарстві все більше залежить від конкурентоспроможності підприємств. При цьому серед факторів, які визначають конкурентоспроможність, найбільше значення приділяється якості інноваційних систем, породжених розвитком НТП [1, с. 85]. Тому, як зазначають М. Зубець і С. Тивончук, в загальній структурі стратегічних пріоритетів суспільного розвитку в абсолютній більшості країн до одного з першочергових завдань відносять НТП [2, с. 28]. Тому проблеми активізації інноваційної модернізації економіки і її технологічного відновлення, стимулювання інвестиційних надходжень для фінансування інновацій у контексті підвищення конкурентоспроможності є сьогодні одними із центральних в економічній теорії.

Основною перешкодою для інноваційного розвитку економіки України є відсутність системного підходу до забезпечення інноваційної діяльності. Сьогодні в нашій економіці мають місце лише окремі елементи інноваційної структури, існує кілька регіональних інноваційних центрів. Тому концепція сталого розвитку України припускає формування і цілеспрямований розвиток цивілізованого ринку науково-технічної інноваційної продукції [3, с. 82].

Однак, В. М. Яценко зазначає, що, незважаючи на деяке пожвавлення інвестиційного процесу в Україні, позитивні тенденції в інвестиційній сфері ще не набули сталого характеру [4, с. 70]. В умовах трансформації економічних відносин продовжують діяти фактори, які стримують розвиток інвестиційної й інноваційної діяльності:

- 1) низький рівень попиту на науково-технічні розробки з боку реального сектора економіки;
- 2) неспроможність господарюючих суб'єктів до сприйняття інноваційних технологій через значний фізичний і моральний знос їх матеріально-технічної бази;
- 3) недосконалість податкової системи;
- 4) значний ризик інноваційних заходів.

Першочергове завдання інвестиційної політики держави – поліпшення інвестиційного клімату, спостереження, щодо якого здійснюють різні державні органи. Однак ці дослідження проводяться в умовах відсутності загальнодержавних теоретичних і методологічних напрацювань стосовно проблем вивчення інвестиційного клімату, а саме:

- теоретично необґрунтовані фактори залучення іноземних інвестицій;
- не прийнята єдина методика оцінки інвестиційної привабливості окремих господарюючих суб'єктів і їх об'єднань;
- відсутній комплексний підхід до моніторингу інвестиційного клімату;
- наявна проблема достовірності статистичної інформації стосовно питань інвестування у вітчизняній економіці.

Наведені дані підтверджують висновок В. Трегобчука про те, що інвестиційний процес продовжує занепадати, попри деяке пожвавлення в останні роки. На нашу думку, це говорить про те, що інвестиційна політика держави не була спрямована на подолання сформованої тут кризової ситуації і не враховувала реальний стан продуктивних сил, що характеризується наразі як катастрофічний [5, с. 11-12].

Такі вітчизняні дослідники, як В. Геєць [6, с. 6], Б. Кваснюк [7, с. 17], І. Лукінов [8, с. 5] при розгляданні проблем управління інвестиційною діяльністю підприємств насамперед звертають увагу на стан інвестиційного процесу, від якого також залежить характер і сутність інвестиційного клімату. У той же час з методологічної точки зору проблема розкриття сутності інвестиційного клімату залишається відкритою і потребує осмислення.

Інвестиційний клімат можна розглядати як систему цілеспрямованих заходів загальнодержавного і регіонального рівнів в межах певної території (регіону), що визначається багатьма чинниками (політичними, соціальними, економічними, техніко-технологічними, ресурсними та ін.) стосовно залучення інвестицій. Відповідно дані чинники формують конкретизовані критерії інвестиційного вибору (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація критеріїв інвестиційного вибору

Критерії	Характеристика
Цільові	Визначаються соціально-економічною ситуацією в країні, регіоні, корисністю проекту для держави, регіональної економіки, аграрних підприємств
Зовнішні	Правова забезпеченість проекту Відповідність чинному законодавству Можливий вплив перспективного законодавства на здійснення проекту Потенційна реакція суспільної думки на реалізацію проекту Вплив проекту на рівень зайнятості сільського населення.

Критерії суб'єкта інвестиції, який здійснює проект	Маркетингова стратегія Дані про фінансовий стан Дані про потенціал росту Показники диверсифікації
Критерії науково-технічної перспективи	Ступінь перспективності використаних науково-технічних рішень Рівень інноваційності проектів Приріст величини науково-технічних знань трудового потенціалу Приріст вартості інтелектуальної власності
Комерційні	Розмір інвестицій, стартових витрат на здійснення проекту Потенційний річний розмір прибутку Очікувана норма чистого дисконтованого прибутку Величина внутрішньої норми доходності Відповідність проекту критеріям економічної ефективності капітальних вкладень у галузеве аграрне виробництво
Виробничі	Можливість зниження витрат сировини, матеріалів Приріст величини необхідного додаткового устаткування Ступінь необхідності технологічних нововведень Наявність та відповідність складових ресурсного потенціалу Можливість впровадження безвідходних технологій у аграрному виробництві
Ринкові	Відповідність проекту потребам аграрного ринку Оцінка імовірності комерційного успіху Цінова політика на проектну продукцію Необхідність і форми маркетингових послуг та реклами Відповідність проекту вже існуючим збутовим каналам Оцінка перешкод виходу на ринок і очікуваний характер конкуренції
Критерії регіональних особливостей реалізації проекту	Застосування ряду місцевих регіональних законодавчих актів. Ресурсні можливості регіону, аграрного підприємства, ступінь соціальної нестабільності, стан інфраструктури у сільській місцевості Приріст кількості робочих місць Зниження рівня безробіття Ріст заробітної плати аграріїв регіону, аграрного підприємства Приріст величини податкових надходжень до бюджету
Екологічні	Екологічні наслідки для оточуючого середовища (флори, фауни, земельних ресурсів) Зміни цін від виробництва та реалізації екологічно чистої продукції на природні ресурси Зміни доходів від виробництва та реалізації екологічно чистої продукції

Як бачимо з табл. 1. основними критеріями інвестиційного вибору є цільові, зовнішні, критерії суб'єкта інвестицій, який здійснює проект, критерії науково-технічної перспективи, комерційні, виробничі, ринкові, критерії регіональних особливостей реалізації проекту. Окрім даних стандартних критеріїв, нами пропонується розглядати екологічний критерій, що є основою не тільки продовольчої безпеки, а й євроінтеграційних прагнень України. Поліпшення інвестиційного клімату для підприємств аграрного сектору має провідне значення в умовах кризової економіки, коли реальною альтернативою вкладання коштів в розвиток галузі виступає розміщення коштів у ліквідні цінні папери на фінансовому ринку. Результативність інвестиційного клімату для аграрних підприємств проявляється у двох аспектах: економічному і соціальному. В економічному – через зростання (падіння) макроекономічних показників, насамперед ВВП на душу населення й експортних потужностей. Що стосується соціального, то його проявом є зниження соціальних ризиків, збільшення заробітної плати, обсяги заощаджень, що призводить до зростання інвестицій.

Список літератури

1. Ільїн В. Ю. Вплив інновацій на конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств в умовах глобалізації / В. Ю. Ільїн // Часопис економічних реформ. Наук.-виробн. журн. – 2015. - №1(17). – С. 84-88.

2. Зубець М., Тивончук С. Розвиток інноваційних процесів в агропромисловому виробництві: монографія. К. : Аграрна наука, 2004. 192 с.
3. Ільїна О. В., Ільїн В. Ю., Коцупатрий М. М. Інвестиції як фактор переходу до інноваційного конкурентоспроможного розвитку аграрних підприємств. Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств: монографія. – Северодонецьк: Вид-во «Ноулідж» (Северодонецьке відділення). 2016. 366 с.
4. Яценко В. М. Формування та реалізація інвестиційно-інноваційного розвитку сільського господарства. Економіка АПК. 2004. № 12. С. 68–75.
5. Трегобчук В. Инновационно-инвестиционное развитие национального АПК: проблемы, направления и механизмы. Економіка України. 2006. № 2. С. 4–12.
6. Геец В. Предпосылки и возможности активизации инвестиционной деятельности в Украине. Банк. дело. 1999. № 6. С. 3–10.
7. Кваснюк Б. Инвестиционная политика и воспроизводство в Украине. Экономика Украины. 1997. № 9. С. 16–24.
8. Лукинов И. Инвестиционная активность в экономическом обновлении и росте. Экономика Украины. 1997. № 8. С. 4–8.

УДК 658.8

Новікова М.М., д.е.н., професор; Божко І.М., магістрант
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
(м. Харків, Україна)

Христофор О.В., к.е.н., доцент
Департамент оперативного моніторингу ПАТ «Укрзалізниця» (м. Київ, Україна)

УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

Для досягнення успіху сучасним підприємствам необхідно вміти швидко адаптуватися до умов, що змінюються, перевершувати своїх конкурентів за якістю та оперативністю надання послуг, за широтою асортименту та ціною на продукцію або послуги. Для цього підприємство, навіть природній монополіст як залізничний транспорт повинне вміти вірно ідентифікувати свою стратегію і мобілізувати всі ресурси для досягнення поставлених стратегічних цілей.

Внутрішній потенціал підприємства характеризує вся сукупність показників і факторів, які визначають його можливості, кошти, запаси, спроможності, ресурси, виробничі резерви, які можуть бути використані у господарській діяльності. Найважливіше завдання полягає в тому, щоб забезпечити підприємству умови для досягнення найбільш ефективного використання його внутрішнього потенціалу і нарощування цього потенціалу більш високими темпами.

З цією метою необхідно аналізувати усі основні складові внутрішнього потенціалу підприємства: техніко-технологічний, кадровий, організаційно-управлінський, маркетинговий, інноваційний.

Для ефективного управління необхідно орієнтуватись на наступні принципи:

- системності, згідно з яким поведінка кожного елемента системи впливає на поведінку системи в цілому;
- комплексної оцінки факторів: кожен показник системи характеризує вплив на досліджуваний процес певного фактора або групи факторів;
- функціональної спрямованості управління підвищенням ефективності підприємства;
- врахування специфіки діяльності: система має передбачати показники, які характеризують галузеві особливості та їх вплив на ефективність;
- ієрархічності показників передбачає їх ранжування від загальних до індивідуальних;